

Historiefagets utfordringer og Historisk tidsskrift

Med dette nummeret overtar en ny redaksjon i Trondheim ansvaret for *Historisk tidsskrift*. Stafettpinnen har i løpet av høsten 2009 blitt overlevert fra redaksjonen i Oslo. Vi takker for den innsats de har gjort og for velvillig assistanse med å komme inn i redaksjonsarbeidet. Vi håper å kunne følge opp det arbeidet de har gjort på best mulig måte.

Vårt mål er at *Historisk tidsskrift* skal være det selvfølgeligste stedet å gå til for å bli orientert om norsk historisk forskning og forskning med relevans for norsk historie. Gjennom artikler, debattinnlegg og bokmeldinger ønsker vi å presentere bredden i norsk historieforskning. *Historisk tidsskrift* tar mål av seg til først og fremst å være en kanal for presentasjon av forskningsartikler om eller med tilknytning til norsk historie. Norske historikere arbeider i dag over et vidt felt – både nasjonalt og internasjonalt. Det bør være et mål at disse nivåene gjensidig kan befrukte hverandre. Dette kan gjerne skje gjennom historieteoretiske, historiografiske eller empiriske artikler i *Historisk tidsskrift*, gjennom diskusjonsinnlegg eller gjennom bokmeldinger.

I Forskningsrådets evaluering av historiefaget i 2008 ble det tatt til orde for å løse opp den «metodologiske nasjonalismen» og problematisere den romlige så vel som den kronologiske avgrensningen. Vi ser gjerne at en slik problematisering kommer til uttrykk på våre sider. Ambisjonen er at *Historisk tidsskrift* skal bidra til å utvikle norsk historieforskning gjennom kritisk selvrefleksjon. Bidrag som hjelper oss å utvikle svar på spørsmålene om hvorfor historie er viktig, hva historien kan tilføre samfunnsdebatten og som diskuterer bruken av historie i dagens samfunn, vil være velkomne.

Norsk historieforskning foregår ikke og kan ikke foregå isolert fra historieforskningen i resten av verden. Norsk historieforsk-

ning er en del av et internasjonalt fagfellesskap. Norske historikere har derfor vært oppfordret til i større grad enn det som ofte har vært tilfellet å publisere i internasjonale tidsskrift og på internasjonale forlag, for å delta i en internasjonal faglig diskusjon, få sine resultater brynt mot internasjonal forskning og få nye impulser til sitt eget arbeid fra forskning på andre lands historie. Det er vi ikke uenig i. Samtidig trengs et tidsskrift som spesielt speiler det som foregår av norsk historisk forskning. Å opprettholde et felles forum for norskspråklige bidrag med emner fra og om norsk historieforskning er viktig for å beholde og utvikle en felles plattform for norske historikere. *Historisk tidsskrift* vil være det naturlige sted for diskusjon omkring bidrag til norsk historie. Her vil forfatterne møte lesere som er kjent med den kontekst forskningen står i, kjenner kilder og historiografi og vil kunne vurdere og diskutere forskningen på en annen måte enn det lesere med annen bakgrunn vil kunne gjøre. Å opprettholde en norskspråklig publiseringskanal har også en annen dimensjon. Norske historikere har tradisjon for å skrive for et bredt publikum. *Historisk tidsskrift* skal bringe artikler med ny kunnskap. Det vil derfor være viktig å bidra til å vedlikeholde og utvikle et norsk historiefaglig språk som også kan brukes på ny vitenskapelig innsikt og som i neste omgang kan bringe slik innsikt ut til et bredt historieinteressert publikum. (Det forhindrer selvsagt ikke at vi også vil trykke artikler på dansk, svensk og engelsk om de ellers er relevante for *Historisk tidsskrift*.) I valget mellom å publisere i internasjonale tidsskrift eller i *Historisk tidsskrift* må svaret være: ja takk, begge deler.

Samtidig er det et viktig poeng å vise at «Norge er et land i verden». Vi ønsker at artiklene i *Historisk tidsskrift* skal gjenspeile dette og vil oppfordre alle forfattere til å tenke over og prøve å få fram hvordan deres emne henger sammen med internasjonale forhold. Det kan være som påvirkning fra internasjonale forhold på den norske utviklingen eller som ledd i en sammenhengende prosess der mennesker, ideer og gjenstander beveger seg i flere retninger og påvirker og påvirkes gjensidig. Vi oppfordrer også til å vise hvordan de enkelte bidragene forholder seg til internasjonal forskning. Det betyr ikke at vi forlanger omfattende historiografiske utredninger i artiklene, men gjerne noen antydninger som viser hvordan

artikkelen kan gå inn som et bidrag i både norsk og internasjonal forskning.

Historieevalueringen pekte også på at mye av norsk historieforskning foregår som oppdragsforskning og publiseres i brede, populariserende framstillinger som lokal- og regionalhistorier, bedrifts- og institusjonshistorier. Det ble påpekt at det empiriske tyngdepunktet fører til at en teoretisk og metodologisk tilknytning til internasjonal forskningsdebatt blir relativt underordnet, eller underkommunisert. Det ble dessuten spurt om publiseringsformen kunne føre til at oppdagelser som blir gjort i slike arbeider forblir skjult for det historiefaglige fellesskapet, og man etterlyste en mer aktiv kopling til teoretiske og metodologiske spørsmål. Vi vil oppfordre historikere som arbeider med oppdragsforskning til å ta seg tid til – eller forhandle fram tid til – å løfte sine resultater inn i en sammenheng der koplingen til norsk og internasjonal historiefaglig diskusjon og litteratur kan komme fram og der egne resultatets relevans og betydning for et større historiefaglig fellesskap kan vises. Ved å bruke de lokale undersøkelserne med et komparativt og grenseoverskridende perspektiv, vil det arbeid som legges ned i oppdragsarbeidene kunne få en større betydning og mer enn i dag bidra til utvikling av historiefaget og etablering av ny kunnskap.

Kjønnsfordelingen blant artikkelforfatterne i *Historisk tidsskrift* er svært skjev. Det har gjennomgående vært et stort flertall mannlige forfattere. Som vi alle vet, og som Forskningsrådets historieevaluering gjorde oppmerksom på, er dette en skjevhet som ikke oppstår i *Historisk tidsskrift*, men som gjenspeiler det faktum at flertallet av norske historikere, og særlig ved universiteter og høyskoler, er menn. Evalueringen viste likevel at kvinnelige historikere publiserer *noe* mindre enn mannlige. Vi ønsker artikkelforslag fra alle grupper historikere og fagfolk fra beslektede fag, men vil gjerne sende en særskilt oppfordring til kvinnelige historikere om å sende inn artikkelforslag til *Historisk tidsskrift*.

Om *Historisk tidsskrift* skal kunne gjenspeile norsk historieforskning, vil det være viktig å kunne bringe bidrag som er resultat av ikke bare enkeltforskeres arbeid, men også av fellesprosjekter. Større forskningsprosjekter ved institusjonene vil nok publisere i bokform, men de vil nå et annet publikum om resultater fra forskningen også presenteres som artikler i *Historisk*

tidsskrift, forfattet av enkeltdeltakere i prosjektet, eller kanskje som fellesbidrag fra flere. Vi håper prosjektledere og -deltakere vil overveie denne muligheten til å få fram sine resultater.

I 2004 ble det etablert et system for autorisering av publiseringskanaler, som utgangspunkt for å vurdere hvilke vitenskapelige publiseringer som skal gi uttelling i finansieringssystemet ved universiteter og høyskoler. Det såkalte «tellekantsystemet» fikk to kvalitetsnivå, der nivå 2 var det høyeste. Etter iherdig innsats fra fagrådet for historie og FIFO ble *Historisk tidsskrift* fra 2005 godkjent som et «nivå 2-tidsskrift». Det innebærer en oppfatning om at tidsskriftet er blant de ledende i brede fagsammenhenger, som utgir de mest betydelige publikasjonene innenfor faget. Forutsetningen for denne plasseringen er at kvaliteten på tidsskriftet og på de enkelte bidragene opprettholdes. Et svært viktig ledd i dette er det arbeid fagfeller rundt i landet (og nabolandene) legger ned i å lese og kommentere artikkelutkast som sendes inn til tidsskriftet. Mens artikkelforfattere blir kreditert for sitt arbeid ved å få sitt navn på trykk og ved uttelling i «tellekantsystemet», er fagfellenes arbeid anonymt. For å sikre fagfellenes uavhengighet er det viktig at denne anonymiteten opprettholdes. Det er likevel et uvurderlig dugnadsarbeid som legges ned i fagfelleuttalelsene – et arbeid som i betydelig grad høyner kvaliteten på de enkelte artiklene, på tidsskriftet og på historieforskningen generelt. Vi håper historikerne fortsatt vil være villige til å ta på seg dette arbeidet til beste for fagfellesskapet.

Bokmeldingstjenesten i *Historisk tidsskrift* har de siste årene vært omfattende. Den nye redaksjonen ønsker å opprettholde dette. Vi oppfatter bokmeldingene som en vesentlig del av den oppgaven som består i å gjenspeile norsk historieforskning. Gjennom disse blir leserne orientert om store deler av den norske historiefaglige produksjonen. Samtidig vil bokmeldingene også kunne bidra til fornyelse av norsk historieforskning ved å bringe informasjon om viktig internasjonal litteratur. Det siste kan foregå i form av melding av enkeltbøker både fra de nordiske naboland og fra andre land. Men vi ser for oss at det også – og kanskje særlig – kan foregå i form av større historiografiske artikler. Vi vil derfor gjerne oppfordre historikere som har arbeidet grundig med et fagfelt, til å dele dette med andre gjennom en slik artikkel.

Historisk tidsskrift eies av Den norske historiske forening (HIFO). Styret for HIFO har vedtatt å etablere en ny pris, til avløsning av den anmelderprisen som har eksistert noen år. Prisen skal gå til det «mest nyskapende bidrag i *Historisk tidsskrift*». Dette skal omfatte både anmeldelser og debattinnlegg, i tillegg til fagartikler. Vi håper den nye prisen vil være et bidrag til å styrke interessen for *Historisk tidsskrift* – fra lesernes side, og ikke minst fra bidragsyternes side.

Redaksjonen